

Raisio Oyj:n puolivuosisikatsaus 7.8.2019 klo 8.30

Huhti-kesäkuussa Raision liikevaihto kasvoi ja liiketulos parani

TALOUDELLINEN KEHITYS LYHYESTI

Huhti-kesäkuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 62,7 (59,7) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 7,3 (6,5) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 (10,9) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 34,2 (33,7) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 4,5 (3,8) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (11,2) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 34,7 (32,3) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 3,9 (3,3) miljoonaa euroa, mikä on 11,3 (10,3) % liikevaihdosta.

Tammi-kesäkuu 2019

- Konsernin liikevaihto oli 112,6 (109,5) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 12,2 (10,9) miljoonaa euroa, mikä 10,9 (9,9) % liikevaihdosta.
Vertailukelpoinen liiketulos oli 12,2 (12,8) miljoonaa euroa, mikä on 10,9 (11,7) % liikevaihdosta.
- Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 68,9 (68,7) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 8,5 (8,6) miljoonaa euroa, mikä on 12,3 (12,5) % liikevaihdosta.
Vertailukelpoinen liiketulos oli 8,5 (8,7) miljoonaa euroa, mikä on 12,3 (12,7) % liikevaihdosta.
- Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 56,6 (53,6) miljoonaa euroa.
Liiketulos oli 5,3 (5,7) miljoonaa euroa, mikä on 9,3 (10,6) % liikevaihdosta.
- Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 7,9 (-0,2) miljoonaa euroa.
- Konsernin vuoden 2019 näkymät ovat muuttumattomat.

KONSERNIN KESKEISET TUNNUSLUVUT

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	62,7	59,7	112,6	109,5	228,2
Liikevaihdon muutos	%	4,9	-2,7	2,8	-3,3	-2,7
Vertailukelpoinen liiketulos	M€	7,3	6,5	12,2	12,8	25,6
Vertailukelpoinen liiketulos liikevaihdosta	%	11,6	11,0	10,9	11,7	11,2
Liiketulos	M€	7,3	6,5	12,2	10,9	16,6
Liiketulos liikevaihdosta	%	11,6	10,9	10,9	9,9	7,3
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	8,9	7,9	15,4	15,6	31,3
Käyttökate	M€	8,9	7,9	15,4	13,7	31,0
Vertailukelpoinen tulos/osake	€	0,05	0,03	0,08	0,06	0,12
Tulos/osake	€	0,05	0,03	0,08	0,05	0,08

TOIMITUSJOHTAJA PEKKA KUUSNIEMI:

Raision uudessa strategiassa määrittelimme kuluvan vuoden teemaksi ydinliiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden varmistamisen. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä kykenimme jo pysäyttämään liikevaihdon laskun ja toisella vuosineljänneksellä suunta käännettiin selkeään kasvuun sekä liikevaihdon että kannattavuuden osalta. Liikevaihto kasvoi lähes viisi prosenttia ja kannattavuus parani yli 10 prosenttia vertailukaudesta. Jo kahden vuosineljänneksen jälkeen on nähtävissä uuden organisaatorakenteen asiakaslähtöisyyden hyödyt ja erityisesti BtoB-liiketoiminnassa näemme huomattavaa uutta potentiaalia.

Strategian päättäväinen toteuttaminen näkyy myös katsauskaudella julkaistussa investointipäätöksessämme. Kasvipohjaisten lisäarvotuotteiden kehittämiseen ja valmistamiseen erikoistuvan tuotantolaitoksemme rakennustyöt käynnistyivät katsauskauden jälkeen heinäkuun alussa. Suomen elintarviketeollisuuden viime vuosien mittavimpiin kuuluvan investointihankkeen valmistumisen myötä Raision kyvykkyydet lanseerata innovatiivisia, kasvipohjaisia tuotteita nousevat uudelle tasolle. Avainhenkilöiden rekrytoinnit sekä tuotekehitykseen että tuotantoon ovat jo käynnissä. Vahvan kassan ja kassavirtamme avulla rahoitettava investointi tulee valmistuessaan tukemaan organista kasvuamme.

Molemmat liiketoimintayksikkömme, Terveelliset elintarvikkeet ja Terveelliset ainesosat, paransivat suoritustaan vertailukaudesta. Voimakkaasta viljojen hinnannoususta johtuneet tuotehintojen korotukset saatiin päätökseen toisella vuosineljänneksellä. Pystyimme korottamaan myös Benecol-tuotteiden myyntihintoja kasvistanolin raaka-aineen, sterolin, ja valmistuksen yleiskustannusten kohottua jo pidempään. Raisioaqua aloitti uuden kalankasvatuskauden väkevästi, minkä lisäksi saimme strategiamme mukaisesti markkina-avauksia Ruotsin ja Puolan markkinoilla.

Marginaalien osalta emme vielä saavuttaneet vertailukauden tasoa, mutta strategian mukainen fokusoituminen harvempiin ja vahvempiin brändeihin sekä edellisellä tilikaudella toteutettu organisaatorakenteen tehostaminen tukivat kustannusten hallintaa vertailukauteen nähden. Toisen vuosineljänneksen investoinnit olivat kolminkertaiset vertailukauteen nähden ja painottuivat kansainvälisen kauraliiketoimintamme kehittämiseen. Tästä huolimatta kassavirta oli katsauskaudella positiivinen. Vahvan kassaposition hallintaan on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota ja tästä johtuen rahoitustuottomme kehittyivät varsin positiivisesti kevään kuluessa.

Yhtiön keskeiset tuotekategoriat ovat megatrendien tukemia. Kasvatetun kalan avulla saadaan tuotettua tehokkaasti ja yhä ympäristöystävällisemmin terveellistä ravintoa kuluttajille. Kauran positiiviset terveysvaikutukset saavat enenevässä määrin huomiota myös Pohjoismaiden ulkopuolella. Benecolin sydänterveyttä hyödyttävät ominaisuudet ovat kiistattomat, mutta nyt tutkimme myös kasvistanolin mahdollista vaikutusta astmaoireiden lieventymiseen yhdessä Maastrichtin yliopiston kanssa.

TALOUDELLINEN RAPORTOINTI

Raision vuoden 2019 alussa uudistamat raportoitavat segmentit ovat Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot. Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin. Raportoitavat luvut ovat jatkuvista toiminnoista ja keskenään vertailukelpoisia. Sulkeissa olevat luvut viittaavat vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin ellei toisin mainittu. IFRS 16 -standardin käyttöönottolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin liiketulokseen.

TALOUDELLINEN KEHITYS

Huhti-kesäkuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 62,7 (59,7) miljoonaa euroa. Toisella vuosineljännekselle kalanrehujen vertailukautta merkittävästi paremman myynnin ja elintarvikkeiden tuotehintojen korotusten ansiosta konsernin liikevaihto kasvoi selvästi.

Raisio-konsernin liiketulos oli 7,3 (6,5) miljoonaa euroa, mikä on 11,6 (10,9) prosenttia liikevaihdosta. Liiketulosta paransivat liikevaihdon kasvu, hinnankorotukset sekä kustannustehokkuus.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,0 (-0,3) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,1) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto ja -tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Konsernin nettorahoituserät olivat 0,6 (-0,1) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 7,8 (6,4) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 8,4 (5,0) miljoonaa euroa. Vuoden toisella neljänneksellä kirjattiin 2,3 miljoonan euron verosaaminen. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,05 (0,03) euroa.

Tammi-kesäkuu

Raisio-konsernin liikevaihto oli 112,6 (109,5) miljoonaa euroa. Merkittävimmin liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen myynnin hyvä kehitys. Viime syksyn kohonneista raaka-ainehinnoista johtuneiden elintarvikkeiden tuotehintojen korotusten vaikutukset näkyivät kokonaisuudessaan vasta toisella vuosineljänneksellä. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 62,5 (64,4) prosenttia.

Raisio-konsernin liiketulos oli 12,2 (10,9 ja vertailukelpoinen liiketulos 12,8) miljoonaa euroa, mikä on 10,9 (9,9 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,7) prosenttia liikevaihdosta. Raision toteuttamat elintarvikkeiden hinnankorotukset johtivat erityisen kilpailtujen tuoteryhmien myyntivolyymien pienenemiseen konsernin keskeisillä markkina-alueilla.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,2 (-0,8) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,2) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto ja -tulos konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Konsernin nettorahoituserät olivat 0,8 (0,0) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 13,1 (10,9 ja vertailukelpoisin luvuin 12,8) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 12,6 (8,4 ja vertailukelpoisin luvuin 10,0) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,08 (0,05 ja vertailukelpoisin luvuin 0,06) euroa.

Vertailukelpoiseen liiketulokseen vaikuttavat erät

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen liiketulos		7,3	6,5	12,2	12,8	25,6
+ Myyntivoitot	M€	-	-	-	-	1,2
- Luovutustappiot	M€	-	-	-	-	-
- Arvonalentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	M€	-	-	-	-	-8,7
- Arvonalentumiset vaihto-omaisuus	M€	-	-	-	-	-
+/- Rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	M€	-	0,0	-	-1,9	-1,4
+/- Muut erät	M€	-	-	-	-	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	M€	-	0,0	-	-1,9	-9,0
Liiketulos	M€	7,3	6,5	12,2	10,9	16,6

Vertailukelpoiseen käyttökateeseen vaikuttavat erät, täsmäytys liiketulokseen

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen käyttökate	M€	8,9	7,9	15,4	15,6	31,3
+/- Poistot ja arvonalentumiset	M€	-	-	-	-	8,7
+/- Liiketulokseen vaikuttavat erät	M€	-	0,0	-	-1,9	-9,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	M€	-	0,0	-	-1,9	-0,3
Käyttökate	M€	8,9	7,9	15,4	13,7	31,0
+/- Arvonalentumiset	M€	0,0	-	0,0	0,0	-8,8
+/- Poistot	M€	-1,6	-1,4	-3,2	-2,8	-5,6
Liiketulos	M€	7,3	6,5	12,2	10,9	16,6

TASE, RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Raisio-konsernin taseen loppusumma oli kesäkuun lopussa 307,1 (31.12.2018: 324,4) miljoonaa euroa. Oma pääoma oli 253,6 (31.12.2018: 264,8) miljoonaa euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,61 (31.12.2018: 1,68) euroa. Erittely oman pääoman muutoksista on jäljempänä katsauksen taulukko-osassa.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 7,9 (-0,2) miljoonaa euroa. Vertailukauden rahavirtaa heikensi varastoihin sitoutunut käyttöpääoma.

Käyttöpääoma oli kesäkuun lopussa 37,3 (31.12.2018: 32,2) miljoonaa euroa.

Konsernin korolliset rahoitusvelat kesäkuun lopussa olivat 13,0 (31.12.2018: 23,0) miljoonaa euroa. Korollinen nettorahoitusvelka oli -93,8 (31.12.2018: -119,2) miljoonaa euroa.

Raisiolla oli kesäkuun lopussa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä raha- ja pankkisaamisia 106,8 miljoonaa euroa. Yhtiön vahva kassa mahdollisti sitovan, mutta nostamattoman 50 miljoonan euron luottolimiittisopimuksen purkamisen tammikuussa 2019. Kassavarat on hajautettuna pankkitalletuksiin pohjoismaisissa pankeissa ja matalariskisiin sijoituskohteisiin.

Konsernin omavaraisuusaste kesäkuun lopussa oli 82,8 (31.12.2018: 81,7) prosenttia ja nettovelkaantumisaste oli -37,0 (31.12.2018: -45,0) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) oli 14,8 (31.12.2018: 8,1) prosenttia. Raisio-konserni on päättänyt esittää 1.1.2019 alkaen tuottavuustunnuslukunaan sijoitetun pääoman tuoton (ROIC).

Raision puntariskiä pienensi Ison-Britannian tytäryhtiöiden kassavarojen kotiuttaminen osinkoina.

Taseen ja rahoituksen keskeiset tunnusluvut

		30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	M€	7,9	-0,2	11,5
Omavaraisuusaste	%	82,8	74,6	81,7
Nettovelkaantumisaste	%	-37,0	-29,3	-45,0
Korollinen nettorahoitusvelka	M€	-93,8	-72,7	-119,2
Oma pääoma/osake	€	1,61	1,58	1,68
Investoinnit	M€	6,7	2,5	5,6
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC)	%	14,8	10,3*	8,1

* sisältää jatkuvat ja lopetetut toiminnot

INVESTOINNIT

Raision investoinnit huhti-kesäkuussa olivat 4,3 (1,6) miljoonaa euroa, mikä on 6,9 (2,6) prosenttia liikevaihdosta.

Tammi-kesäkuussa investoinnit olivat 6,7 (2,5) miljoonaa euroa, mikä on 6,0 (2,3) prosenttia liikevaihdosta. Suurimmat investoinnit liittyivät tuotannon kehittämiseen.

Raisio investoi noin 45 miljoonaa euroa terveellisten elintarvikkeiden kasvuun

Raisio julkisti 11.6.2019 investoivansa noin 45 miljoonaa euroa kasvipohjaisia lisäarvotuotteita kehittävään ja valmistavaan tuotantolaitokseen. Investoinnilla Raisio vastaa kasvipohjaisen ruoan kysynnän vahvaan kasvuun erityisesti Euroopan markkinoilla. Hanke rahoitetaan yhtiön vahvalla kassalla ja kassavirralla. Investointi vahvistaa Raision asemaa kasvipohjaisen ruoan erityisosaajana ja tukee strategian mukaista kasvua.

Uusi tuotantolaitos rakennetaan yhtiön hiilineutraalille tehdasalueelle Raisioon. Se lisää Raision tuotannollista ketteryyttä ja omaa valmistuskapasiteettia. Investointi mahdollistaa myös Raision vastuullisuusohjelman mukaiset ympäristöystävälliset pakkaukset. Tehtaan työllistävä vaikutus täydellä kapasiteetilla tulee olemaan 30 - 35 henkilöä, joista osa työskentelee tuotekehityksessä. Raisio arvioi, että ensimmäiset uudessa tehtaassa valmistettavat tuotteet ovat myynnissä vuoden 2021 aikana.

HENKILÖSTÖ

Raisio-konsernin jatkuvien toimintojen palveluksessa työskenteli kesäkuun lopussa 338 (348) henkilöä. Terveelliset elintarvikkeet -yksikössä työskenteli 125 (145) henkilöä, Terveelliset ainesosat -yksikössä 156 (149) ja Muissa toiminnoissa 57 (54) henkilöä. Henkilöstöstä 19 (23) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan toiminnoissa.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Raision tutkimuksen ja kehityksen kulut huhti-kesäkuussa olivat 1,1 (0,6) miljoonaa euroa, mikä on 1,7 (1,0) prosenttia liikevaihdosta.

Tammi-kesäkuussa tutkimuksen ja kehityksen kulut olivat 2,1 (1,2) miljoonaa euroa, mikä on 1,8 (1,1) prosenttia liikevaihdosta.

Benecol-tuotteiden ainesosa, kasvistanoliesteri, alentaa tutkitusti kolesterolia, mutta sillä saattaa olla myös muita terveysvaikutuksia. Maastrichtin yliopiston lääketieteellisessä keskuksessa keväällä 2019 käynnistyneessä tutkimuksessa selvitetään kasvistanolin vaikutuksia astmaatikkojen oireisiin. Tutkimusta rahoittaa muun muassa Dutch Topsector Life Sciences and Health -organisaatio. Tutkimuksessa seurataan koehenkilöiden astmaoireiden ja astmalääkkeiden käytön lisäksi kasvistanoliesterin vaikutuksia astmaatikkojen veren rasva-arvoihin. Jo aiemmin Maastrichtin yliopiston tutkijat osoittivat kliinisessä tutkimuksessa, että kasvistanoliesteriä sisältävä jogurtti vahvisti astmaatikkojen immuunivastetta (Brull et al., Am J Clin Nutr 2016).

Raision tuotekehitystä ohjaavat yhtiön tarkoituksessaan ruoalle määrittelemät periaatteet: hyvä maku, terveellisyys, sydänterveys, kokonaisvaltainen hyvinvointi ja kestävä kehitys. Raisioaqua puolestaan keskittyy tuotteisiin ja palveluihin, jotka varmistavat kalojen hyvinvoinnin ja tuotannon tehokkuuden sekä edistävät vastuullista kalankasvatusta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Raision toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2019 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Globaalit megatrendit tukevat Raision kasvustrategiaa sekä keskittymistä vastuullisesti tuotettuun ja terveelliseen ruokaan.

Globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, maapallon rajalliset resurssit, väestörakenteen muutos, teknologiset läpimurrot ja tiedonkulun nopeutuminen vaikuttavat kuluttajien arkeen ja ostopäätöksiin. Muutokset näkyvät entistä voimakkaammin kuluttajien vastuullisina valintoina, läpi elämän jatkuvana terveyteen panostamisena sekä helppokäyttöisten, kiireiseen arkeen sopivien tuotteiden kysynnän kasvuna.

Valitessaan vastuullisesti tuotettua ruokaa kuluttajien huomio kiinnittyy yhä selvemmin tuotteen koko elinkaareen, johon kuuluvat käytetyt raaka-aineet, tuotanto, jakelu, tuotteen käyttötavat, pakkaus ja sen kierrätettävyyden sekä ruokahävikki.

Kasvatetun kalan kulutuksen ennustetaan jatkuvan vahvana. EU:n tavoite on lisätä kasvatetun kalan tuotantoa viidellä prosentilla vuosittain. Suomen ja Ruotsin tavoitteena on kaksinkertaistaa vesiviljelytuotanto lähivuosina. Myös Venäjän tavoitteena on vesiviljelytuotannon kasvu. Tällä hetkellä vain noin 20 prosenttia Suomessa käytettävästä kalasta on kotimaista kasvatettua kalaa.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

TERVEELLISET ELINTARVIKKEET -YKSIKKÖ

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset elintarvikkeet -yksikköön kuuluvat Raision kuluttajatuoteliiketoiminnat Länsi-, Keski-, Itä- ja Pohjois-Euroopan markkinoilla sekä Benecol-lisenssikumpanuudet Euroopassa.

Taloudellinen kehitys huhti-kesäkuu

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 34,2 (33,7) miljoonaa euroa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneiden hinnankorotusten toteutusta jatkettiin ja saatiin päätökseen vuoden toisen neljänneksen aikana. Benecol- ja Elovena-tuotteiden hyvä myynnin kasvu Suomessa jatkui.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihdosta yli 35 prosenttia kertyi Pohjois-Euroopasta, missä Raision tunnettuja brändejä ovat Elovena, Benecol, Nordic, Sunnuntai, Nalle ja Torino. Lähes 50 prosenttia liikevaihdosta kertyi Benecol-tuotteiden myynnistä Länsi-Euroopan markkinoilla. Loput noin 15 prosenttia liikevaihdosta tuli Keski- ja Itä-Euroopasta, missä Raision tunnettuja brändejä ovat Benecol ja Nordic.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 4,5 (3,8) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (11,2) prosenttia liikevaihdosta. Katsauskaudella myynnin marginaali kehittyi oikeaan suuntaan. Panostus tutkimukseen ja kehitykseen näkyi kulujen kasvuna. Markkinoinnin kulut olivat Ison-Britanniassa ja Irlannissa vertailukaudella toteutettuja mittavia Benecol-kampanjoita matalammat.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihtoon oli 0,0 (-0,3) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,1) miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys tammi-kesäkuu

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 68,9 (68,7) miljoonaa euroa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailuissa tuoteryhmissä myynnin volyyymi laski hinnankorotusten seurauksena.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihto oli 8,5 (8,6 ja vertailukelpoinen liikevaihto 8,7) miljoonaa euroa, mikä on 12,3 (12,5 ja vertailukelpoinen liikevaihto 12,7) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -yksikön liikevaihtoon oli 0,2 (-0,8) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,0 (-0,2) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -yksikön keskeiset tunnusluvut

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	34,2	33,7	68,9	68,7	137,7
Länsi-Eurooppa	M€	16,3	16,7	32,8	33,4	66,4
Pohjois-Eurooppa	M€	12,4	12,0	24,9	24,5	49,4
Keski- ja Itä-Eurooppa	M€	5,5	4,9	11,2	10,8	21,8
Vertailukelpoinen liikevaihto	M€	4,5	3,8	8,5	8,7	16,1
Vertailukelpoinen liikevaihto	%	13,2	11,2	12,3	12,7	11,7
Liikevaihto	M€	4,5	3,8	8,5	8,6	17,1
Liikevaihto	%	13,2	11,2	12,3	12,5	12,4
Nettovarallisuus	M€	82,3	84,5	82,3	84,5	83,1

Vertailukelpoiseen liiketulokseen vaikuttavat erät

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Vertailukelpoinen liikevaihto	M€	4,5	3,8	8,5	8,7	16,1
+ myyntivoitot	M€	-	-	-	-	1,2
- luovutustappiot	M€	-	-	-	-	-
- arvonalentumiset aineettomat hyödykkeet	M€	-	-	-	-	-
- arvonalentumiset vaihto-omaisuus	M€	-	-	-	-	-
+/- rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet	M€	-	-	-	-	-
+/- muut erät	M€	-	-	-	-0,2	-0,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	M€	-	-	-	-0,2	1,0
Liikevaihto	M€	4,5	3,8	8,5	8,6	17,1

Liiketoimintakatsaukset huhti-kesäkuu

Länsi-Eurooppa

Länsi-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 16,3 (16,7) miljoonaa euroa ja liiketulos parani.

Ison-Britannian Benecol-liiketoiminnan liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Liiketulosta paransi myynnin parempi marginaali ja markkinoinnin kustannussäästöt, sillä vertailukaudella toteutettiin mittava uutuustuotteen, kreikkalaistyyppisen Benecol-jogurtin lanseeraus.

Isossa-Britanniassa Benecol-tuotteiden hinnankorotukset astuivat voimaan vuoden toisella neljänneksellä, mikä johti promootioiden siirtymiseen keväältä kesäkuulle. Benecol-tehojuomien myynti kasvoi hieman, mutta jogurttien ja levitteiden myynti jäi selvästi vertailukautta pienemmäksi hintakilpailun ja jakelussa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Viime vuonna lanseerattujen välipalapatukoiden myynnin kasvu jatkui hyvänä.

Irlannin liikevaihto oli vertailukauden tasolla ja liiketulos parani pääasiassa kustannussäästöjen ansiosta. Benecol-tehojuomien ja -levitteiden myynti kasvoi, mutta Benecol-jogurttien myynti laski selvästi. Raision tavoitteena on kääntää Irlannin viime vuosina laskenut myynti kasvuun sen myötä, että liiketoiminta otettiin viime syksynä omiin käsiin.

Belgian liikevaihto laski edelleen ja liiketulos heikkeni lähinnä jakelussa tapahtuneiden muutosten takia. Raisio on määritellyt korjaavat toimenpiteet, joilla Belgian liiketoiminta käännetään takaisin kasvu-uralle.

Pohjois-Eurooppa

Pohjois-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 12,4 (12,0) miljoonaa euroa. Liikevaihtoa kasvatti Benecol- ja Elovena-tuotteiden vahva myynnin kasvu Suomessa. Myös viimeiset viljaraaka-aineiden merkittävästä hinnannoususta johtuneet tuotehintojen korotukset toteutettiin toisella vuosineljänneksellä. Liiketulos parani selvästi. Liiketulosta paransivat erityisesti Benecol- ja Elovena-tuotteiden myynnin kasvu sekä kustannussäästöt.

Benecol-tuotteiden myynti kasvoi Suomessa yli 10 prosentilla. Viime kesänä lanseerattujen kreikkalaistyyppisten Benecol-jogurttien myynti kehittyi hyvin. Uutuustuotteiden näkyvyys erityisesti televisiossa oli hyvä, mikä lisäsi kuluttajien kiinnostusta kolesterolin alentamiseen Benecol-tuotteilla. Myös Benecol-levitteiden ja -tehojuomien myynti kasvoi. Raisio jatkoi pitkäjänteistä yhteistyötä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan näkyy kuluttajien kiinnostuksena kolesterolin helppoon ja turvalliseen alentamiseen.

Elovena-tuotteiden vahva myynnin kasvu jatkui. Elovena-uutuustuotteiden, kuten 100 % kauraa sisältävien välipalakeksien, suosio kasvatti myyntiä. Elovena Muru -tuotteiden valikoima laajeni kaurajauhispiveillä. Suomessa kasvipohjaisten proteiinituotteiden valikoima on laajentunut ja kilpailu kiristynyt.

Sunnuntai-tuotteiden myynti laski. Erityisesti jauhoissa vähittäiskauppa jatkoi vahvaa panostusta omiin tuotemerkeihin. Torino-lisäarvopastojen myynnin kasvu jatkui.

Keski- ja Itä-Eurooppa

Keski- ja Itä-Euroopan toimintojen liikevaihto oli 5,5 (4,9) miljoonaa euroa. Katsauskauden keskeiset tavoitteet olivat kannattavuuden turvaaminen Venäjällä ja Ukrainassa sekä Puolan tappiollisen liiketoiminnan käänteeseen toteuttaminen.

Venäjällä liikevaihto kasvoi ja liiketulos parani. Suurin osa Venäjän myynnistä tulee premium-hinnoitelluista Nordic-tuotteista. Raisio on toteuttanut vuoden 2018 viljojen hintojen rajua nousua vastaavia hinnankorotuksia Venäjällä, mikä näkyi alkuvuonna myyntivolyymien laskuna, mutta vuoden toisella neljänneksellä lasku tasoittui. Venäjällä kuluttajien ostovoima on heikentynyt edelleen.

Puolan liikevaihto oli vertailukauden tasolla ja liiketoiminnan tappio pieneni selvästi. Puolassa on toteutettu menestyksekkäästi vuonna 2018 aloitettu kulurakenteen sopeuttaminen, mikä tukee keskittymistä ydinliiketoimintaan eli Benecol-kuluttajatuotteisiin. Alkuvuoden voimakas myyntivolyymien lasku hidastui vuoden toisella neljänneksellä toteutetuista hinnankorotuksista huolimatta. Raisio jatkaa toimenpiteitä Puolan liiketoiminnan kannattavuuden parantamiseksi ja liiketoiminnan kehittämiseksi.

Vuoden 2018 lopussa Raision lisenssisopimus espanjalaisen partnerin kanssa päättyi, mistä johtuen Benecol-tuotteita ei ole myyty Espanjassa vuoden 2019 alun jälkeen. Raisio on linjannut strategiassaan ottavansa haltuunsa Benecol-tuotteiden markkinoita Euroopassa, mikäli tilanne lisenssipartnerin suhteen muuttuu ja markkina on Raisiolle merkittävä.

TERVEELLISET AINESOSAT -YKSIKKÖ

Terveelliset ainesosat -yksikön tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset ainesosat -yksikköön kuuluvat kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynti, viljakauppa sekä vilja-pohjaisten tuotteiden myynti teollisuudelle ja suurkeittiöille.

Taloudellinen kehitys huhti-kesäkuu

Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 34,7 (32,3) miljoonaa. Liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen merkittävä myynnin kasvu. Myös kauratuotteiden myynti leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi.

Terveelliset ainesosat -yksikön liiketulos oli 3,9 (3,3) miljoonaa euroa, mikä on 11,3 (10,3) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin merkittävä kasvu näkyi myös liiketuloksen parantumisena. Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin jaksottuminen ja väheneminen heikensi kannattavuutta.

Taloudellinen kehitys tammi-kesäkuu

Terveelliset ainesosat -yksikön liikevaihto oli 56,6 (53,6) miljoonaa. Kalanrehujen erityisen vahva myynnin kasvu toisella vuosineljänneksellä kasvatti liikevaihtoa. Kauratuotteiden hyvä myynnin kasvu leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille jatkui.

Terveelliset ainesosat -yksikön liiketulos oli 5,3 (5,7) miljoonaa euroa, mikä on 9,3 (10,6) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liiketuloksen paranemisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin pieneneminen jatkui.

Terveelliset ainesosat -yksikön keskeiset tunnusluvut

		4-6/2019	4-6/2018	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Liikevaihto	M€	34,7	32,3	56,6	53,6	116,6
Liiketulos	M€	3,9	3,3	5,3	5,7	12,9
Liiketulos	%	11,3	10,3	9,3	10,6	11,0
Nettovarallisuus	M€	61,5	48,8	61,5	48,8	50,5

Liiketoimintakatsaukset huhti-kesäkuu
Kalanrehut

Vuoden toisella neljänneksellä Raisioaquan liikevaihto kasvoi yli 20 prosentilla kalanrehujen kotimaan ja Venäjän myynnin merkittävän kasvun ansiosta. Katsauskaudella aloitettiin kalanrehujen vienti uusille markkinoille Puolaan ja Ruotsiin. Liikevaihtoa kasvatti ja kalanrehutehtaan käyttöastetta paransi kalanrehusesongin ulkopuolella rahtityönä uudelle asiakkaalle valmistettava lemmikkieläinten kuivaruoka.

Kalanrehujen sesonki käynnistyi normaalia aikaisemmin maaliskuussa Raisioaquan suuriasiakkaiden ja jakelijoiden puskurivarastojen täyttämisenä. Näin varmistettiin oikea-aikaiset ja riittävät toimitukset kalan kasvukauden käynnistyessä. Olosuhteiltaan toinen vuosineljännes oli erittäin suotuisa kalojen ruokinnalle.

Katsauskaudella kestävän kehityksen mukaisesti kasvatettu Benella-kala lanseerattiin Ruotsissa ICA-vähittäiskauppa-alustassa, minkä lisäksi kymmenillä Tukholman alueen ravintoloilla on menuvalikoimassaan Benella-kalaa.

Raisioaqua on asiakkailleen merkittävä kestävän kehityksen mukaisesti tuotettujen kalanrehujen valmistaja, jonka laadukkaat rehut, Benella-konsepti sekä ainutlaatuinen Kasvuluotain-sovellus luovat asiakkaille lisäarvoa. Keväällä 2019 Raisioaqua toteutti kalanrehujen laatuun liittyvän kehityshankkeen, jolla parannetaan rehujen kestävyttä erityisesti ruokinta-automaateissa.

Viljapohjaisten tuotteiden BtoB-myynti

Raision myynti suomalaisille leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi yli 10 prosentilla. Erityisen hyvin kehittyi kauratuotteiden ja gluteenittomien kauratuotteiden myynti. Viljan hinnan rajusta noususta johtuneet hinnankorotukset ja kilpailun kiristyminen entisestään johtivat Raision myyntivolyymien pienenemiseen bulkkivehnejauhoissa.

Raisio jatkoi määrätietoista työtä yhtiön kauratuotteiden ja kauraosaamisen tunnettuuden lisäämiseksi erityisesti kansainvälisten elintarviketeollisuuden toimijoiden keskuudessa. Kauran ja sen ainesosien kysynnän kasvu jatkui Euroopassa ja Aasiassa. Raision tavoitteena on kaurapohjaisten lisäarvotuotteiden viennin kasvattaminen myös BtoB-asiakkaille.

Benecol-tuotteiden ainesosan myynti lisenssikumppaneille

Raision kasvistanoliesteritoimitukset lisenssipartnereille Amerikkaan kasvoivat, mutta pienenivät aasialaisille partnereille. Toimitusten jaksottumisesta ja partnereiden korkeista varastotasoista johtuen katsauskaudella ei toimitettu kasvistanoliesteriä eurooppalaisille partnereille.

Raisio arvioi nykyisen Benecol-lisensointimallin toimivuutta. Perinteinen lisensointimalli on jatkossakin keino tarjota Benecol-tuotteita markkinoilla, joilla Raisiolla ei ole omaa liiketoimintaa.

Viljakauppa

Vuoden 2018 poikkeuksellinen heikosta sadosta huolimatta Raisio on pystynyt hankkimaan riittävästi viljaa omien elintarviketuotantojensa tarpeisiin. Huhti-kesäkuussa 2019 viljaa ostettiin merkittävästi vertailukautta vähemmän, sillä viljakauppa painottui syksyyn 2018. Katsauskaudella viljojen hinnat olivat edelleen korkeat.

Uudelle satokaudelle viljelysopimuksia tehtiin viime kevättä vilkkaammin. Erityisesti kauran ja rukiin sopimusmäärät kasvoivat toivotusti.

OSAKKEET JA OMISTAJAT

Raisio Oyj:n vaihto-osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsinki Oy:ssä tammi-kesäkuussa 17,1 (19,4) miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 45,0 (76,9) miljoonaa euroa ja keskimurssi 2,64 (3,96) euroa. Viimeinen kaupantekokurssi 30.6.2019 oli 2,91 euroa.

Kantaosakkeita vaihdettiin tammi-kesäkuussa 0,5 (0,8) miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 1,4 (3,2) miljoonaa euroa ja keskimurssi 2,71 (3,90) euroa. Viimeinen kaupantekokurssi 30.6.2019 oli 2,90 euroa.

Yhtiöllä oli 30.6.2019 yhteensä 36 434 (31.12.2018: 36 448) rekisteröityä osakasta. Ulkomaalaisten omistuksessa koko osakekannasta oli 21,9 (31.12.2018: 23,4) prosenttia.

Raisio Oyj:n osakkeiden markkina-arvo oli kesäkuun lopussa 479,6 (31.12.2018: 386,5) miljoonaa euroa ja ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita 456,9 (31.12.2018: 368,2) miljoonaa euroa.

Katsauskauden aikana on 55 000 kappaletta kantaosakkeita muunnettu vaihto-osakkeiksi.

Yhtiön liikkeeseen laskemien vaihto-osakkeiden määrä oli katsauskauden lopussa 133 412 860 kappaletta ja kantaosakkeiden määrä 31 736 170 kappaletta. Osakekanta tuotti 768 136 260 ääntä.

Katsauskauden aikana on luovutettu 6 721 kappaletta vaihto-osakkeita hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille osana heille tehtäviensä hoitamisesta suoritettavaa palkkiota yhtiökokouksen 2019 tekemän päätöksen perusteella.

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 588 525 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta. Raisio Oyj:n hallussa olevien vaihto-osakkeiden määrä on 5,7 prosenttia vaihto-osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä ja kanta-osakkeiden vastaavasti 0,7 prosenttia. Yhteensä näiden omistus vastaa 4,7 prosenttia koko osakekannasta ja 1,5 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä. Muilla konserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole Raisio Oyj:n osakkeita.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö s.r. omistaa 150 510 kappaletta kantaosakkeita, mikä on 0,47 prosenttia kantaosakkeista ja niiden tuottamista äänistä ja vastaavasti 0,09 prosenttia koko osakekannasta ja 0,39 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Hallituksella on valtuus päättää enintään 5 000 000 vaihto- ja 1 250 000 kantaosakkeen hankkimisesta yhtiölle ja/tai pantiksi ottamisesta. Valtuutus on voimassa 30.4.2020 asti. Hallituksella on myös valtuus päättää osakeanneista luovuttamalla yhtiön hallussa olevia vaihto-osakkeita enintään 14 000 000 kappaletta ja kantaosakkeita enintään 1 460 000 kappaletta sekä antamalla yhteensä enintään 20 000 000 uutta vaihto-osaketta. Osakeantivaltuutus on voimassa 30.4.2020 asti. Valtuutuksia ei toistaiseksi ole käytetty ja niiden molempien yksityiskohdat käyvät ilmi 12.2.2019 annetusta pörssitiedotteesta.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Raisio Oyj:n yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2018 ja myönsi hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti 0,16 euron osingon, sisältäen 0,04 euron lisäosingon, maksamisesta jokaiselta kanta- ja vaihto-osakkeelta. Osinko maksettiin 3.4.2019 osakkeenomistajalle, joka täsmäytyspäivänä 21.3.2019 oli merkitty omistajaluetteloon; ei kuitenkaan yhtiön hallussa oleville osakkeille.

Hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin kuusi ja hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Erkki Haavisto, Ilkka Mäkelä, Leena Niemistö ja Ann-Christine Sundell sekä uusina jäseninä Pekka Tennilä ja Arto Tiitinen; kaikki päättyneestä yhtiökokouksesta alkaneeksi toimikaudeksi. Järjestäytymiskokouksessaan hallitus valitsi puheenjohtajakseen Ilkka Mäkelän ja varapuheenjohtajakseen Ann-Christine Sundellin. Yhtiökokouksen päätöksistä on 19.3.2019 julkaistu pörssitiedote, minkä lisäksi päätöksiä on selostettu tammikuu-maaliskuun 2019 osavuosisikatsauksessa.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Raisio Oyj sopi kaikkien Benemilk Oy:n vähemmistöomistajien kanssa Benemilk Oy:n siirtyvän helmikuussa 2019 kokonaan Raisio Oyj:n omistukseen.

LYHYEN AIKAVÄLIN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Raision vuoden 2018 tilinpäätöksessä ja tilinpäätöstiedotteessa esitetyissä riskeissä ja epävarmuustekijöissä ei arvioida tapahtuneen merkittäviä muutoksia vuoden 2019 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Raision merkittävimmät lyhyen aikavälin liiketoimintariskit liittyvät talouden yleiseen kehitykseen ja kuluttajakysyntään. Sään ääri-ilmiöt sekä muutokset keskeisten raaka-aineiden, kuten viljojen ja sterolien, saatavuudessa, laadussa ja hinnassa ovat merkittävä haaste Raision liiketoiminnoille. Raisio on arvioinut keskeiset brexitin toteutumisvaihtoehtoihin liittyvät riskit sekä määritellyt yhtiön sopeuttamistoimenpiteet. Raision toiminnan kannalta keskeisten valuuttojen muutokset ja valuuttakonversiot vaikuttavat Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti.

NÄKYMÄT 2019

Konsernin näkymät ovat muuttumattomat.

Vuonna 2019 Raisio arvioi jatkuvien toimintojen liikevaihdon kasvavan (2018: 228,2 miljoonaa euroa) ja vertailukelpoisen liiketuloksen olevan yli 10 prosenttia liikevaihdosta.

Raisio jatkaa investointeja brändeihin, tutkimukseen ja kehitykseen sekä omaan tuotantoon yhtiön tärkeimmissä tuotekategorioissa.

Raisiossa 7. elokuuta 2019
Raisio Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Pekka Kuusniemi, p. 050 537 3883
talousjohtaja Toni Rannikko, p. 040 078 8812

Toimitusjohtajan englanninkielinen video on katsottavissa Raision verkkosivuilla osoitteessa www.raisio.com.

Puolivuosisikatsauksen tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Raision tammi-syyskuun osavuosisikatsaus julkistetaan 6.11.2019

TAULUKKO-OSA
KONSERNIN TULOSLASKELMA (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Liikevaihto	112,6	109,5	228,2
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-80,1	-75,5	-161,0
Bruttokate	32,5	34,0	67,3
Liiketoiminnan tuotot ja -kulut	-20,3	-23,1	-50,7
Liiketulos	12,2	10,9	16,6
Rahoitustuotot	1,7	1,0	1,4
Rahoituskulut	-0,9	-1,0	-2,2
Tulos ennen veroja	13,1	10,9	15,7
Tuloverot	-0,5	-2,5	-3,7
Tilikauden tulos	12,6	8,4	12,1
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille	12,6	8,4	12,1
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0
Emoyrityksen omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos (€)			
Laimentamaton osakekohtainen tulos	0,08	0,05	0,08
Laimennettu osakekohtainen tulos	0,08	0,05	0,08

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Tilikauden tulos	12,6	8,4	12,1
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei luokitella myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	0,5	0,2	0,1
Verovaikutus	-0,1	0,0	0,0
Erät jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Rahavirran suojauksen arvon muutos	0,5	-0,1	0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	0,4	-0,1	-1,3
Verovaikutus	-0,1	0,0	0,0
Tilikauden laaja tulos	13,7	8,3	10,8
Laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille	13,7	8,3	10,8
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-

KONSERNIN TASE (M€)

VARAT	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	32,6	42,7	33,3
Liikearvo	46,0	46,5	46,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	40,9	34,9	35,1
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	2,7	2,2	2,2
Laskennalliset verosaamiset	4,5	2,5	2,3
Pitkäaikaiset varat yhteensä	126,8	128,9	118,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	39,6	36,4	34,9
Myynti- ja muut saamiset	33,0	31,3	28,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	85,5	18,1	89,3
Rahat ja pankkisaamiset	22,1	89,1	53,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä	180,2	174,8	205,5
Myytavissä olevat pitkäaikaiset varat	-	29,3	-
Varat	307,1	333,0	324,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
30.6.2019			
30.6.2018			
31.12.2018			
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	27,8	27,8	27,8
Omat osakkeet	-19,8	-19,8	-19,8
Muu emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	245,6	240,2	256,8
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	253,6	248,2	264,8
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-	-
Oma pääoma yhteensä	253,6	248,2	264,8
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	4,3	5,5	4,0
Varaukset	1,1	1,1	1,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0,8	11,5	0,1
Pitkäaikaiset velat yhteensä	6,2	18,1	5,2
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	34,9	35,1	31,4
Johdannaisopimukset	0,1	-	0,0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	12,3	23,0	22,9
Lyhytaikaiset velat yhteensä	47,2	58,1	54,4
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	-	8,7	-
Velat yhteensä	53,4	84,8	59,6
Oma pääoma ja velat	307,1	333,0	324,4

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (M€)

	Osake- pää- oma	Yli- kurssi- rahas- to	Vara- rahas- to	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahas- tot	Omat osak- keet	Muun- to- erot	Kerty- neet voitto- varat	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pää- oma yhteen- sä
Oma pääoma 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	175,8	264,0	0,0	264,0
Uuden IFRS 2 standardin vaikutus	-	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7	-	0,7
Oikaistu avaava tase 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	176,5	264,7	0,0	264,7
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	10,3	10,3	-	10,3
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,2	-	-	-	0,2	-	0,2
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	-0,1	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	-0,1	-	-0,1	-	-0,1
Veroaikutus	-	-	-	-	0,0	-	-	-	0,0	-	0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	10,3	10,2	0,0	10,2
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-26,7	-26,7	-	-26,7
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-26,8	-26,7	0,0	-26,7
Oma pääoma 30.6.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,7	160,0	248,2	0,0	248,2
Oma pääoma 1.1.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	12,6	12,6	-	12,6
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten käyvän arvon muutos	-	-	-	-	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5
Rahavirran suojauksen arvon muutos	-	-	-	-	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos	-	-	-	-	-	-	0,4	-	0,4	-	0,4
Veroaikutus	-	-	-	-	-0,2	-	-	-	-0,2	-	-0,2
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,4	12,6	13,7	0,0	13,7
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot	-	-	-	-	-	-	-	-25,2	-25,2	-	-25,2
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,0	-	0,3	0,3	-	0,3
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-24,9	-24,9	0,0	-24,9
Oma pääoma 30.6.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-0,8	-19,8	-19,4	165,4	253,6	0,0	253,6

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tulos ennen veroja	13,1	10,9	15,7
Oikaisut:			
Suunnitelman mukaiset poistot	3,2	2,8	5,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,8	0,0	0,8
Muut oikaisut	0,2	-0,3	7,7
Oikaisut yhteensä	2,6	2,5	14,2
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	15,7	13,4	29,9
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-) vähennys (+)	-4,5	-1,7	1,3
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	-4,6	-13,2	-11,8
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) vähennys (-)	3,7	6,0	-0,1
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-5,4	-8,9	-10,6
Liiketoim. rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	10,3	4,5	19,4
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,6	-1,0	-1,9
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,2	0,2	0,2
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta	0,3	0,3	0,7
Muut rahoituserät, netto	0,0	0,6	0,0
Maksetut välittömät verot	-2,4	-4,7	-6,8
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen	7,9	-0,2	11,5
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Aineellisten hyödykkeiden hankinta	-5,6	-2,7	-5,2
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	-0,2	-0,6	-0,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	1,2
Investoinnit arvopapereihin	0,0	-	-
Investointien rahavirta	-5,8	-3,2	-4,9
Rahavirta investointien jälkeen	2,1	-3,4	6,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Muut rahoituserät, netto	-0,1	0,0	0,0
Vuokraelkojen maksut	-0,4	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-11,4	-11,4	-22,9
Emoyhtiön omistajille maksetut osingot ja muu voitonjako	-25,1	-26,6	-26,6
Rahoituksen rahavirta	-37,0	-38,0	-49,4
RAHAVAROJEN MUUTOS	-34,9	-41,3	-42,8
Rahavarat tilikauden alussa	142,1	151,0	151,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,3	-0,2	-0,7
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus	0,7	0,0	0,0
Myydynaudanrehut liiketoiminnan vaikutus	-1,4	-2,3	34,7
Rahavarat tilikauden lopussa	106,8	107,1	142,1

PUOLIVUOSIKATSAUKSEN LIITETIEDOT

Laadintaperiaatteet ja lukujen esittäminen

Raisio Oyj:n puolivuositiedot tammi-kesäkuulta 2019 on laadittu IAS 34, Osavuositiedot -standardin mukaisesti. Raisio Oyj on noudattanut puolivuositiedotuksen laadinnassa samoja laskentaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2018 lukuun ottamatta 2019 voimaan tulleita Raisio Oyj:tä koskevia standardimuutoksia ja -tulkintoja. Näistä on kerrottu kohdassa ”Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset”.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää, että johto tekee arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat raportoitujen varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat arvioista.

Johdon harkintaa edellyttävissä laadintaperiaatteissa tai arvioihin sisältyvissä epävarmuustekijöissä ei ole tapahtunut muita merkittäviä muutoksia vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna kuin IFRS 16 -standardin käyttöönotto. Merkittävimmät osa-alueet, joissa johto on käyttänyt harkintaa IFRS 16 -standardia sovellettaessa liittyvät diskonttokorkokannan ja toistaisesti voimassa olevien vuokrasopimusten vuokra-ajan pituuden määrittämiseen.

Puolivuositiedot esitetään miljoonina euroina jatkuvista liiketoiminnoista ellei toisin mainita.

Uusien ja uudistettujen standardien ja tulkintojen vaikutukset

Raisio-konserni on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin (IASB) julkistaman, IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2019. Uusi standardi korvasi IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16:n seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen pois lukien standardin sisältämät kaksi helpotusta koskien lyhytaikaisia enintään 12 kuukauden sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä sopimuksia. Luokittelu operatiivisiin ja rahoitusleasing-sopimuksiin poistui. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuteen suorittaa vuokramaksuja.

Raisio-konsernin taseeseen kirjattiin uusia käyttöoikeusomaisuuseriä ja rahoitusvelkoja, jotka liittyvät varasto- ja liikehuoneistotiloja sekä autoja koskeviin vuokrasopimuksiin. Konserni kirjaa käyttöoikeusomaisuuseristä poistot ja vuokrasopimusvelasta korkokulua aiemmin lineaarisesti kirjattujen vuokratulujen sijaan.

Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17 -standardin mukaan, eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasing-sopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Raisio-konsernilla ei ole merkittäviä sopimuksia vuokralle antajana.

Raisio-konserni sovelsi IFRS 16 -standardiin sisältyvää ”yksinkertaistettua menetelmää” siirtymässä. Taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka ovat yhtä suuret siirtymähetkellä, jolloin mitään oikaisukirjauksia ei tullut avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin eikä vertailutietoja oikaistu. Raisio-konserni sovelsi molempia yllä mainittuja IFRS 16 -standardin helpotuksia eikä kirjannut näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuseriä eikä vuokrasopimusvelkoja taseeseen. Lisäksi konserni hyödynsi käytännön apukeinoa, joka mahdollisti jälkiviisauden käytön vuokra-ajan määrittämisessä, jos sopimukseen sisältyi jatkamis- tai päättämisoitoita.

Uusien ja uudistettujen standardien vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen (M€)

	Tase 31.12.2018	Oikaisu	Avaava tase 1.1.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	35,1	1,8	36,9
Yhteensä	35,1	1,8	36,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma	264,8	-	264,8
Oma pääoma yhteensä	264,8	-	264,8
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	1,0	1,0
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	0,8	0,8
Yhteensä	0,0	1,8	1,8

Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat (M€)

	1.1.2019
Käyttöoikeusomaisuuserät, varasto- ja liikehuoneistotila	1,1
Käyttöoikeusomaisuuserät, autot ja koneet	0,7
Käyttöoikeusomaisuuserät, yhteensä	1,8
Vuokrasopimusvelka, pitkäaikainen	1,0
Vuokrasopimusvelka, lyhytaikainen	0,8
Vuokrasopimusvelka yhteensä	1,8

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilinpäätöksessä 2018 IAS 17:ää sovellettaessa esitetyt operatiivisista vuokrasopimuksista johtuvat vuokravelvoitteet ja 1.1.2019 taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen välinen täsmäytyslaskelma. Taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen määrittämisessä on käytetty konsernin lainan korkoa. Korko oli 1,2 prosenttia.

Vuokrasopimusvelkojen täsmäytyslaskelma (M€)

	1.1.2019
31.12.2018 liitetiedoissa esitetyt operatiivisiin vuokrasopimukseen liittyvät velvoitteet	1,9
Diskontattuna konsernin lisälainan korolla 1,2 %	-0,1
Tasaerinä kuluksi kirjattava arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset	-0,1
1.1.2019 kirjattu IFRS 16-vuokrasopimusvelka	1,8

Raisio-konsernin konsernitalinpäätökseen IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRS 16 -standardin käyttöönotto paransi ensimmäisen puolivuosisikatsauksen liiketulosta vähän. Aiemman IAS 17 -kirjauskäytännön mukaan kirjattavan vuokratulon sijasta tuloslaskelmaan on kirjattu käyttöoikeus-erästä poisto ja vuokrasopimusvelasta rahoituskuluissa esitettävä korkokulu. Uuden standardin käyttöönotto vaikutti myös rahavirtalaskelman esitystapaan, kun IFRS 16 -standardin mukaan vuokrasopimusvelan maksut esitetään rahoitustoiminnan rahavirrassa ja niihin liittyvä korkokulu liiketoiminnan rahavirrassa. Aikaisemmin leasingmaksut esitettiin täysimääräisinä liiketoiminnan rahavirrassa ennen rahoituseriä ja veroja. Muutos paransi 0,4 miljoonaa euroa liiketoiminnan rahavirtaa.

Muilla standardimuutoksilla ja uusilla Ifric-tulkinnolla, jotka on otettu käyttöön 1.1.2019 alkaen, ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla julkaistuilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta Raisio-konsernin tilinpäätökseen.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Raisio Oyj esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintojensa taloudellista tulosta ja asemaa sekä rahavirtoja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä ja lisätäkseen ymmärrystä yhtiön tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta.

Vaihtoehtoinen tunnusluku on johdettu IFRS-tilinpäätöksestä. Hallituksen toimintakertomuksessa, tilinpäätöstiedotteessa sekä puoli- ja osavuosisikatsauksissa voidaan esittää vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja laskea vaihtoehtoisia tunnuslukuja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä on tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä on esitetty merkittävät yrityskauppoihin ja liiketoiminnan laajentamiseen liittyvät ulkopuolisten asiantuntijoiden kulut, liiketoiminnan uudelleenjärjestämiseen liittyvät kulut ja omaisuuden arvonalentumisiin liittyvät kulut ja niiden mahdolliset palauttamiset.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on kirjattu tuloslaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään. Johto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja liiketoiminnan kehityksen, kannattavuuden sekä taloudellisen aseman seurantaan ja analysointiin.

SEGMENTTI-INFORMAATIO

Loppuvuonna 2018 julkistetun uuden strategian toteuttamiseksi Raisio uudisti vuoden 2019 alusta liiketoimintarakenteensa, minkä johdosta myös raportoitavat segmentit muuttuivat. Raisio-konsernin uudet raportoitavat segmentit, jotka raportoidaan vuoden 2019 alusta alkaen ovat: Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin markkina-alueenaan Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostuu toimintasegmenteistä, jotka ovat Pohjois-Eurooppa, Keski- ja Itä-Eurooppa sekä Länsi-Eurooppa (aiemmin Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Muu maailma).

Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosien myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä. Terveelliset ainesosat -segmentin operaatiot-yksikön Raision ja Nokian tuotantolaitokset valmistavat Terveelliset elintarvikkeet -yksikölle kuluttajatuotteita. Välitystuotteet Terveelliset elintarvikkeet -yksikkö ostaa suoraan alihankkijoilta.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin.

Tuotot segmenteittäin (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet			
Länsi-Eurooppa	32,8	33,4	66,4
Pohjois-Eurooppa	24,9	24,5	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa	11,2	10,8	21,8
Terveelliset elintarvikkeet yhteensä	68,9	68,7	137,7
Terveelliset ainesosat	56,6	53,6	116,6
Muut toiminnot	0,7	0,7	1,5
Segmenttien välinen myynti	-13,5	-13,6	-27,5
Liikevaihto yhteensä	112,6	109,5	228,2

Liiketulos segmenteittäin (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Terveelliset elintarvikkeet	8,5	8,6	17,1
Terveelliset ainesosat	5,3	5,7	12,9
Muut toiminnot	-1,5	-3,4	-13,5
Segmenttien välinen	0,0	0,0	0,0
Liiketulos yhteensä	12,2	10,9	16,6

Nettovarallisuus segmenteittäin (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	82,3	84,5	83,1
Terveelliset ainesosat	61,5	48,8	50,5
Muut toiminnot ja kohdistamattomat erät	109,8	115,0	131,2
Nettovarallisuus yhteensä	253,6	248,2	264,8

Investoinnit segmenteittäin (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Terveelliset elintarvikkeet	0,2	0,1	0,3
Terveelliset ainesosat	6,1	1,8	4,3
Muut toiminnot	0,4	0,5	1,0
Investoinnit yhteensä	6,7	2,5	5,6

MYYNTITUOTOT
Tuotot maittain (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Suomi	42,2	39,0	86,1
Iso-Britannia	28,4	33,8	61,5
Muut	42,0	36,7	80,6
Liikevaihto yhteensä	112,6	109,5	228,2

Liikevaihto ryhmittäin (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Tuotteiden myynti	111,7	108,5	226,3
Palveluiden myynti	0,6	0,6	1,3
Rojaltituotot	0,3	0,3	0,7
Liikevaihto yhteensä	112,6	109,5	228,2

**HANKITUT LIIKETOIMINNOT, LOPETETUT TOIMINNOT JA
MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT**
Hankitut liiketoiminnot

Kaudella 1.1. - 30.6.2019 ja vuonna 2018 ei ollut hankittuja liiketoimintoja.

Lopetetut toiminnot

Raisio julkisti 4.5.2018 allekirjoittaneensa sopimuksen naudanrehuliiketoimintansa myynnistä Lantmännen Agro Oy:lle. Rasion naudanrehuliiketoiminta siirtyi 1.11.2018 uudelle omistajalle, Lantmännen Agro Oy:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui osakkuusyhtiöstään Vihervakka Oy:stä.

Naudanrehuliiketoiminta raportoitiin lopetettuna toimintona vuoden 2018 tilinpäätöksessä.

Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu jatkuvien toimintojen tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta.

Tuloslaskelma, lopetetut toiminnot (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut	Naudanrehut
Liikevaihto	-	36,5	57,6
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-	-31,1	-49,3
Bruttokate	-	5,4	8,4
Liiketoiminnan tuotot ja kulut, netto	-	-3,2	-4,6
Liiketulos	-	2,2	3,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-	0,0	-
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-	0,1	0,1
Tulos ennen veroja	-	2,3	3,8
Tuloverot	-	-0,5	-0,8
Lopetettujen toimintojen tulos verojen jälkeen	-	1,9	3,1
Tulos lopetettujen toimintojen luovutuksesta verojen jälkeen	-	-	12,7
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	-	1,9	15,7
Lopetettujen toimintojen verot			
Vero lopetettujen toimintojen tuloksesta	-	-0,5	-0,8
Vero lopetettujen toimintojen luovutuksesta	-	-	0,2
Lopetettujen toimintojen verot yhteensä	-	-0,5	-0,6
Lopetettujen toimintojen tulos/osake	-	0,01	0,10

Rahavirrat, lopetetut toiminnot (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
	Naudanrehut	Naudanrehut	Naudanrehut
Liiketoiminnan rahavirrat	-	-2,0	-1,0
Investointien rahavirrat	-1,4	-0,3	31,2
Rahoituksen rahavirrat	-	-	4,5
Rahavirrat yhteensä	-	-2,3	34,7

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnon vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 30.6.2018 (M€)

	30.6.2018
Pitkäaikaiset varat	15,2
Vaihto-omaisuus	7,5
Lyhytaikaiset saamiset	6,6
Varat yhteensä	29,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	8,7
Velat yhteensä	8,7
Lopetetun toiminnon nettovarallisuus	20,6

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnon vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan 31.12.2018 (M€)

	31.12.2018
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Lyhytaikaiset saamiset	5,2
Lainasaamiset (cash pool)	-4,5
Rahavarat	-
Varat yhteensä	24,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Velat yhteensä	7,3
Myyty nettovarallisuus	17,0
Kertyneet muuntoerot	-
Myydyn liiketoiminnan luovutusvoitto/-tappio sisältäen kertyneet muuntoerot	13,2
Myyntille kohdistetut kaupan kulut	-0,8
Tulosvaikutus liiketulokseen	12,5
Velaton kauppahinta	34,0
Muut korottomat nettovelkaan liittyvät erät	-0,7
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	4,5
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Osakkeiden kauppahinta	30,2
Myytyjen tytäryritysten korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	-4,5
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Myyntin rahavirta kuluineen	34,7
Rahavirtalaskelmassa	
Tytäryritysten myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Investointien rahavirta	-0,4
Investointien rahavirta, alv velka	1,4
Liiketoiminnan rahavirta	-1,0
Myyntin rahavirtavaikutus yhteensä ja lainasaamisten takaisinmaksut	34,7

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Hankintameno tilikauden alussa	272,6	310,7	310,7
Muuntoerot	0,2	-0,1	-0,2
Lisäykset	8,3	2,1	5,0
Vähennykset	0,0	-0,5	-42,9
Myytäväinä olevat toiminnot	-	-87,6	-
Hankintameno tilikauden lopussa	281,1	224,7	272,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden alussa	237,5	260,6	260,6
Muuntoerot	0,2	-0,1	-0,2
Vähennykset ja siirrot	0,0	0,0	-27,5
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	2,4	2,5	4,6
Myytäväinä olevat toiminnot	-	-73,3	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset tilikauden lopussa	240,1	189,7	237,5
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	40,9	34,9	35,1

VARAUKSET (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Tilikauden alussa	1,1	1,1	1,1
Muuntoero	0,0	0,0	0,0
Varausten lisäykset	-	-	-
Käytetyt varaukset	-	-	-
Tilikauden lopussa	1,1	1,1	1,1

LIIKETOIMET LÄHIPIIRIN KANSSA (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Myynti johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,0	0,1	0,2
Ostot johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	0,3	0,2	0,8
Saamiset johtoon kuuluvilta avainhenkilöiltä	-	0,0	0,0
Velat johtoon kuuluville avainhenkilöille	-	0,1	0,0

VASTUUSITOUMUKSET (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut			
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset			
Vähimmäisvuokravastuut	0,1	2,0	1,9
Muut vastuut	1,7	2,6	2,5
Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista	26,9	29,2	26,3
Sitoutuminen investointimaksuihin	1,7	2,4	2,3

JOHDANNAISSOPIMUKSET (M€)

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Johdannaisoppimusten nimellisarvot			
Valuuttatermiinit	68,8	54,3	71,7

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT (M€)

Taulukossa esitetään kunkin erän kirjanpitoarvot ja käyvät arvot. Kirjanpitoarvot vastaavat konsernitaseen arvoja. Alla on esitetty konsernin käyttämät käyvän arvon määrittämisperiaatteet kaikista rahoitusinstrumenteista.

	Kirjanpito- arvo 30.6.2019	Käypä arvo 30.6.2019	Kirjanpito- arvo 31.12.2018	Käypä arvo 31.12.2018
Rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset *)	2,7	2,7	2,2	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	31,6	31,6	26,8	26,8
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat sijoitukset *)	84,7	84,7	89,0	89,0
Rahavarat	22,1	22,1	53,1	53,1
Johdannaiset *)	0,9	0,9	0,3	0,3
Rahoitusvelat				
Pankkilainat	11,5	11,5	22,9	23,1
Vuokrasopimusvelka	1,6	1,6	0,1	0,1
Ostovelat ja muut velat	26,2	26,2	23,6	23,6
Johdannaiset *)	0,1	0,1	0,0	0,0

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja veloista

Käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista *) kaikki muut kuuluvat tasolle 2 paitsi oman pääoman ehtoiset sijoitukset. Tasolle 2 kuuluvien erien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla käyttäen markkinahinnoittelun palvelutuottajan antamia arvostuksia. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset kuuluvat tasolle 3, koska niiden käypä arvo ei perustu todettavissa olevaan markkinatietoon.

RAHAVIRTALASKELMAAN LIITTYVÄT TÄSMÄYTYSLASKELMAT
Liiketoimintojen rahavirtojen muut oikaisut (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumiset	-	-	8,7
Vaihto-omaisuuden arvonalentumiset	-	-	-
Tytäryhtiöosakkeiden luovutustappiot / voitot	-	-	-
Käyttöomaisuus myyntivoitot ja -tappiot	0,0	0,0	-1,2
Osakepalkkiokulut	0,3	-0,1	0,1
Muut	0,0	-0,3	0,0
Muu oikaisut yhteensä rahavirtalaskelmalla	0,2	-0,3	7,7

Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa.

Investoinnin rahavirran käyttöomaisuuden hankinnat ja luovutukset (M€)

	1-6/2019	1-6/2018	1-12/2018
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä	-6,7	-2,5	-5,6
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista (ostovelkojen muutos)	0,9	-0,7	-0,5
Vuokrasopimusvelalla tai muulla korottomalla velalla rahoitetut investoinnit	-0,4	0,0	0,0
Käyttöomaisuushankinnoista kassamaksuilla rahoitetut	-6,2	-3,2	-6,1
Käyttöomaisuuden luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa	0,0	0,0	1,2
Poistuneen omaisuuden tasearvo	0,0	0,0	0,1
Käyttöomaisuusmyynneistä saatu vastike rahavirtalaskelmalla	0,0	0,0	1,2

Myytyjen tytäryritysten nettovarot (M€)

	1-12/2018
Luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa ilman myynnille kohdistettuja kuluja	13,2
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Saamiset	5,2
Rahavarat sis. Lainasaamiset (group cash pool)	-4,5
Pitkäaikainen vieraspääoma	-
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Myyty nettovarallisuus yhteensä	17,0
Myyntihinta	30,2
Luovutustulot rahavirtalaskelmalla oikaistuna luovutushetken rahoilla	34,7

Täsmäytyslaskelma rahoitustoimintaan liittyvistä veloista (M€)

	31.12.2018	Rahavirrat	Ei rahavirtavaikutteiset muutokset			30.6.2019
			IFRS 16	Kurssi- muutokset	Käyvän arvon muutokset	
Pitkäaikaiset velat	22,9	-11,4	-	-	0,0	11,5
Vuokrasopimusvelat	0,1	-0,4	1,8	0,0	-	1,6
Kokonaisvelat rahoitustoiminnoista	23,0	-11,8	-	-	0,0	13,0

KONSERNIN TULOS VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN (M€)

	4-6/ 2019	1-3/ 2019	10-12/ 2018	7-9/ 2018	4-6/ 2018	1-3/ 2018
Liikevaihto yksiköittäin						
Terveelliset elintarvikkeet	34,2	34,7	35,4	33,6	33,7	35,1
Terveelliset ainesosat	34,7	21,8	27,0	35,9	32,3	21,3
Muut toiminnot	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Toimialaryhmien väliset	-6,5	-7,0	-7,1	-6,7	-6,6	-7,1
Liikevaihto yhteensä	62,7	49,9	55,6	63,1	59,7	49,7
Liiketulos yksiköittäin						
Terveelliset elintarvikkeet	4,5	4,0	4,7	3,9	3,8	4,8
Terveelliset ainesosat	3,9	1,3	2,8	4,4	3,3	2,4
Muut toiminnot	-1,2	-0,3	-9,6	-0,5	-0,6	-2,8
Liiketulos yhteensä	7,3	5,0	-2,1	7,8	6,5	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	0,6	0,3	-0,7	-0,1	-0,1	0,1
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-	-	-	-	-	-
Tulos ennen veroja	7,8	5,3	-2,8	7,6	6,4	4,5
Tuloverot	0,6	-1,1	0,5	-1,7	-1,4	-1,1
Konsernin tulos	8,4	4,1	-2,3	5,9	5,0	3,4

TUNNUSLUKUJA

Tunnusluvut on laskettu jatkuvista toiminnoista.

	30.6.2019	30.6.2018	31.12.2018
Liikevaihto, M€	112,6	109,5	228,2
Liikevaihdon muutos, %	2,8	-3,3	-2,7
Käyttökate, M€	15,4	13,7	31,0
Vertailukelpoinen käyttökate, M€	15,4	15,6	31,3
Poistot ja arvonalennukset, M€	3,2	2,8	14,4
Liiketulos, M€	12,2	10,9	16,6
% liikevaihdosta	10,9	9,9	7,3
Vertailukelpoinen liiketulos, M€	12,2	12,8	25,6
% liikevaihdosta	10,9	11,7	11,2
Tulos ennen veroja, M€	13,1	10,9	15,7
% liikevaihdosta	11,6	10,0	6,9
Oman pääoman tuotto, %	9,7	6,6	4,6
Sijoitetun pääoman tuotto ROIC, %	14,8	10,3*	8,1
Korolliset rahoitusvelat kauden lopussa, M€	13,0	34,5	23,0
Korollinen nettorahoitusvelka kauden lopussa, M€	-93,8	-72,7	-119,2
Omavaraisuusaste, %	82,8	74,6	81,7
Nettovelkaantumisaste, %	-37,0	-29,3	-45,0
Investoinnit, M€	6,7	2,5	5,6
% liikevaihdosta	6,0	2,3	2,4
Tutkimus- ja tuotekehityskulut, M€	2,1	1,2	2,9
% liikevaihdosta	1,8	1,1	1,3
Henkilöstö keskimäärin	329	339	335
Tulos per osake, €	0,08	0,05	0,08
Vertailukelpoinen tulos per osake, €	0,08	0,06	0,12
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen, M€	7,9	-0,2	11,5
Liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen per osake €	0,05	0,00	0,07
Oma pääoma per osake, €	1,61	1,58	1,68
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä kauden aikana, 1000 kpl			
Vaihto-osakkeet	125 780	125 278	125 413
Kantaosakkeet	31 561	32 046	31 917
Yhteensä	157 342	157 324	157 329
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa, 1000 kpl			
Vaihto-osakkeet	125 824	125 455	125 763
Kantaosakkeet	31 523	31 879	31 578
Yhteensä	157 348	157 334	157 341
Osakkeiden markkina-arvo kauden lopussa, M€			
Vaihto-osakkeet	365,5	456,0	294,9
Kantaosakkeet	91,4	114,8	73,3
Yhteensä	456,9	570,8	368,2
Osakkeen kurssi kauden lopussa			
Vaihto-osakkeet	2,91	3,64	2,35
Kantaosakkeet	2,90	3,60	2,32

* sisältää myös lopetetut toiminnot

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden.	

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen kaavat

Liiketulos	IFRS-konsernituloslaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja, rahoitustuottoja ja-kuluja.
Liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä.	

Vertailukelpoinen liiketulos	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät
Vertailukelpoinen liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Liiketulos, %	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon.	

Vertailukelpoinen liiketulos, %	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liiketulos}}{\text{Vertailukelpoinen liikevaihto}} \times 100$
Tunnusluku kuvaa vertailukelpoisen liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos + poistot ja arvonalennukset
Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja. Käyttökate on tärkeä tunnusluku kuvatessaan kuinka paljon liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään toiminnan kulut.	

Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät + poistot ja arvonalennukset
Vertailukelpoinen Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.	

Tulos ennen veroja	IFRS-konsernilaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja
--------------------	--

Oman pääoman tuotto, % (ROE)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto mittaa tilikauden tulosta suhteutettuna omaan pääomaan. Tunnusluku kuvaa konsernin kykyä tehdä tuottoa omistajien sijoittamilla varoilla.	

Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROIC)	$\frac{\text{Tilikauden tulos verojen jälkeen}}{\text{Operatiivinen kassa* + nettokäyttöpääoma + pitkäaikaiset varat}} \times 100$
	(*Operatiivinen kassa 4% liikevaihdosta)
Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) on kannattavuus- tai tehokkuusaste, joka mittaa, kuinka paljon sijoittajat yrityksessä ansaitsevat sijoitetusta pääomasta.	

Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma	x 100
	Taseen loppusumma - saadut ennakot	
Omavaraisuusaste on rahoitusrakenteen tunnusluku, joka kertoo oman pääoman osuuden toimintaan sitoutuneesta pääomasta. Tunnusluku kuvaa konsernin rahoitusrakennetta.		
Nettokäyttöpääoma	Myyntisaatavat ja muut saamiset + vaihto-omaisuus	
	- ostovelat -muut velat	
Nettokäyttöpääoma mittaa yrityksen juoksevaan toimintaan sitoutuvan rahoituksen määrää ja siten myös pääoman käytön tehokkuutta.		
Korolliset nettorahoitusvelat	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja käypään arvoon	
	tulosvaikutteisesti kirjattavat likvidit rahoitusvarat	
Korolliset nettorahoitusvelat mittaa konsernin nettorahoitusvelkaa.		
Nettovelkaantumisaste, %	Korolliset rahoitusvelat	x 100
	Oma pääoma	
Velkaantumisaste kertoo, mikä on omistajien yritykseen sijoittaman oman pääoman ja rahoittajilta lainattujen korollisten velkojen suhde. Korkea velkaantumisaste on riski-tekijä, joka saattaa rajoittaa yhtiön kasvumahdollisuuksia ja kaventaa sen taloudellista liikkumavaraa.		
Vertailukelpoinen tulos per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos	
	+/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Osakekohtainen tulos kuvaa yrityksen tuloksen yhtä osaketta kohden ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.		
Liiketoiminnan rahavirta per osake	Liiketoiminnan rahavirta	
	Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä	
Tunnusluku kuvaa yrityksen liiketoiminnan rahavirran yhtä osaketta kohden.		
Oma pääoma per osake	Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma	
	Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	
Osakekohtainen oma pääoma kuvaa yrityksen oman pääoman yhtä osaketta kohden.		
Investoinnit	Pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinta bruttomääräisenä	
Investoinnit kuvaa kokonaisinvestointien määrää.		
Osakekannan markkina-arvo	Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi x osakkeiden lukumäärä kauden lopussa ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita	
Tunnusluku kuvaa konsernin osakekannan arvoa osakemarkkinoilla.		